

משיח לגיטימי לתאוריות אנטישמיות בארצות הברית על רקע המערכה נגד איראן

אופיר דיין | גיליון 2126 | 12 באפריל, 2026

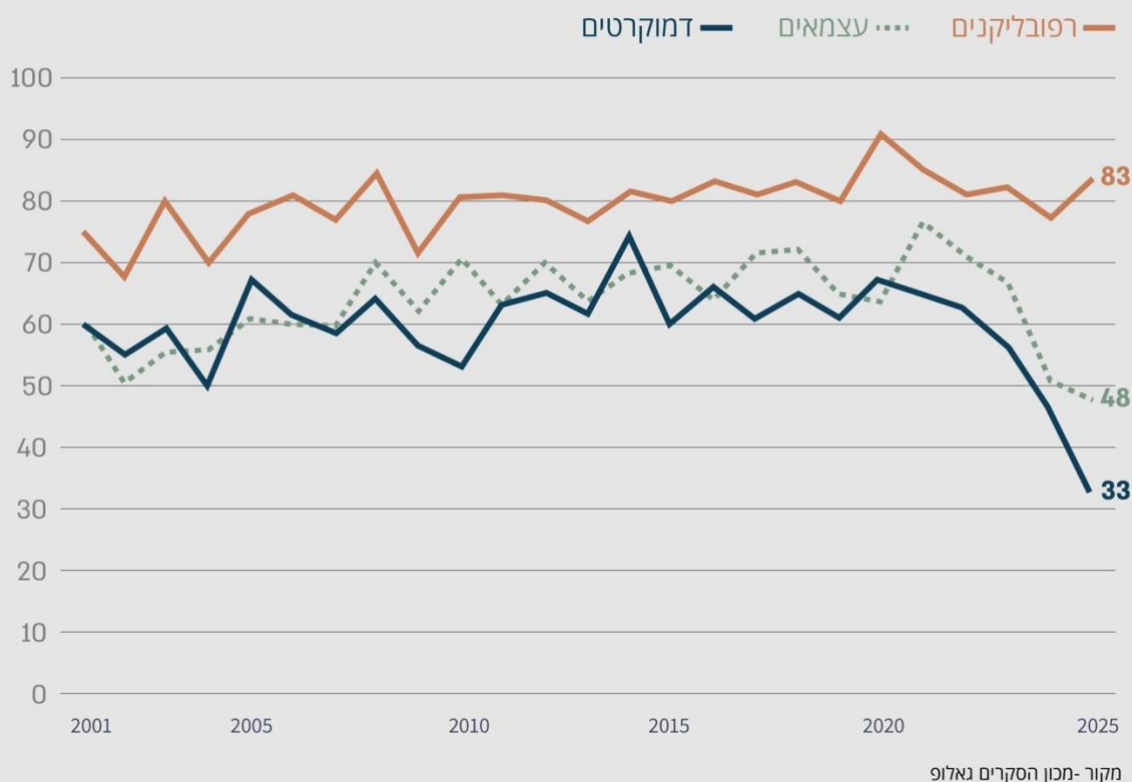
מאמר זה עוסק בנרטיבים האנטישמיים המשתקפים בשיח הציבורי בארצות הברית בקרב חוגים קיצוניים ממימין ומשמאל, במהלך המבצע הצבאי האמריקאי-ישראלי באיראן ("שאגת האריי"/"זעם אפיי"). נרטיבים אלה, המשתלבים בדיון הציבורי הפנים-אמריקאי בדבר נחיצות ומטרות המלחמה, מאשימים את ישראל בגרירת ארצות הברית למלחמה בניגוד לאינטרס הלאומי האמריקאי, תוך השתלטות לא-לגיטימית של ישראל ויהודים על הממשל. המאמר מסוכם בהמלצה לישראל לאמץ אסטרטגיה משולבת של פעולה מול ההנהגות הפוליטיות בארצות הברית לצד דיפלומטיה ציבורית מתונה, שתדגיש את נכסיותה האסטרטגית של ישראל ותרומתה לביטחון הלאומי האמריקאי. לסיכום, מוצע למנף את שיתוף הפעולה הביטחוני ההדוק בין המדינות ובה בעת לחשוף שיח אנטישמי הבוטה כדי לחזק את היחסים עם המיינסטרים הפוליטי בארצות הברית.

במשך עשרות שנים, התמיכה האמריקאית הדו-מפלגתית בישראל הייתה אחד הנכסים החשובים ביותר לביטחונה הלאומי ועוגן מרכזי בביסוס "היחסים המיוחדים" בין המדינות. אך לאורך השנים, התמיכה בישראל הפכה מנושא הנמצא בקונצנזוס דו-מפלגתי לסלע מחלוקת בין המפלגות בעיקר בהקשר הסכסוך הישראלי-פלסטיני ועל רקע הקיטוב הפוליטי הגובר בארצות הברית. מגמה זו ניכרת לא רק בקצוות המפה הפוליטית האמריקאית, אלא גם במרכז, בקרב המיינסטרים של שתי המפלגות. בתחילת המילניום, ישראל הייתה נושא המבחין בין מפלגות במידה פחותה בהרבה מאשר היום. ישראל [זכתה](#) לשיעורי אהדה של 75%-ו-60% בקרב רפובליקנים ודמוקרטים בהתאמה, פער נמוך בהרבה מזה שנמדד כחמש עשרה שנים מאוחר יותר. ב-2015, בעוד 80% מהרפובליקנים חשו אהדה לישראל, בעוד שרק 60% מהדמוקרטים העידו שהם חשים כך.

ההידרדרות באהדה לישראל, והביקורת הגוברת עליה החמירו בשנים האחרונות, וביתר שאת מאז תחילת מלחמת "חרבות ברזל" - מה שהותיר הרבה פחות מרחבי הסכמה בין הדמוקרטים לרפובליקנים בסוגייה זו. כיום, הקיטוב בולט יותר: 83% מהרפובליקנים חשים אהדה לישראל לעומת 33% בלבד מהדמוקרטים. כלומר, לאורך השנים, אהדתם של הרפובליקנים לישראל גברה, בעוד שאהדתם של הדמוקרטים לישראל פחתה. נתונים אלה מצביעים על היעשות התמיכה בישראל נושא חשוב באגף השמרני של הפוליטיקה האמריקאית, בעוד התנגדות לה הפכה במידת מה לנדבך חשוב מרכזי במחנה הפוליטי הפרוגרסיבי.

גרף 1: האהדה האמריקאית לישראל 2001-2025

(דעות חיוביות על ישראל, באחוזים)

מגמות אלה משקפות לא שחיקה משמעותית במעמדה של ישראל בלבד בציבוריות האמריקאית, אלא גם של מעמד היהודים וביטחונם כקהילה וכפרטים. בשנים האחרונות חלה עלייה משמעותית בשיעורי האנטישמיות במערב בכלל ובארצות הברית בפרט. לפי סקרי הליגה נגד השמצה (ADL), ב-2022 [חלה](#) עלייה של 36% בתקריות אנטישמיות בארצות הברית, בהשוואה לשנת 2021. מגמה זו החמירה לאחר מתקפת ה-7 באוקטובר, [כשנרשמה](#) עלייה של כ-400% בתקריות האנטישמיות במדינה. בעשור האחרון [חלה](#) עלייה של כמעט 900% במספר התקריות האנטישמיות - שיעור משמעותי גם בהתחשב בהשפעה האפשרית של עלייה במודעות לצורך בדיווח על אותם אירועים.

במצב זה, העמדות האנטישמיות ותיאוריות הקונספירציה הנלוות אליהן מצאו כר פורה שעל בסיסו זכו לתפוצה בקרב חלקים הולכים וגדלים באוכלוסייה. סקרים ומחקרים של ה-ADL ושל ארגון [המלחמה באנטישמיות ברשת](#) (FOA - Fighting Online Antisemitism), הוכיחו כיצד תאוריות אלה נפוצו גם במרחב האינטרנטי וגם מחוצה לו.

גרף 2: תקריות אנטישמיות בארצות הברית 2015-2024

גם בשאלת ההתמודדות עם האיום האיראני ניכרים לאורך השנים הבדלים משמעותיים בין שתי המפלגות שהשפיעו על היחס לישראל. הנשיא הדמוקרטי, ברק אובמה, [חתם](#) על הסכם הגרעין עם איראן (JCPOA) ב-2015, על רקע התנגדות חריפה של ישראל, כולל נאום שנוי במחלוקת שנשא ראש הממשלה, בנימין נתניהו בקונגרס האמריקאי נגד הסכם עם איראן, שזכה לביקורת נוקבת מצד הדמוקרטים. ההסכם היה שנוי במחלוקת גם בקרב הציבור האמריקאי ו**ניכר** פער משמעותי מאוד בין התמיכה בו מצד רפובליקנים (14%) לבין דמוקרטים (59%). הנשיא הרפובליקני שירש את אובמה, דונלד טראמפ, פרש מההסכם ב-2018, בתמיכה פומבית של ישראל.

מגמות אלה הכשירו את הקרקע ליחס הציבור האמריקאי למערכה הנוכחית של ארצות הברית וישראל נגד איראן. בעוד שבעבר החלוקה הייתה לפי קווים מפלגתיים, נראה שהפעם, גם בתוך המפלגה הרפובליקנית, הסוגייה נמצאת במחלוקת. בעוד שכ-84% אחוזים מהרפובליקנים [תומכים](#) במבצע "זעם אפי", בשולי המפלגה, בעיקר בקרב הימין-הקיצוני והבדלנים, נשמעים קולות המתנגדים למבצע ומצטרפים להתנגדות הרחבה אליו בשורות המפלגה הדמוקרטית. אולם, על רקע הוויכוח הלגיטימי בשיח הציבורי והפוליטי בארצות הברית על אודות נחיצות המלחמה, תועלותיה ומחירה, הופיעו בשני הקצוות הפוליטיים – מימין ומשמאל כאחד - קולות המנמקים את התנגדותם למבצע גם בטיעונים החוצים את סף הלגיטימיות שכן הם כוללים ביטויים אנטישמיים מובהקים.

הטענה המרכזית, שלפיה ישראל גררה את ארצות הברית למלחמה שאין לה אינטרס אמיתי בה – שאינה לא-לגיטימית כשלעצמה - נוצלה על ידי גורמים אנטישמיים קיצוניים לשם הוקעת ישראל והקשר בין המדינות. טענות אלה מצאו חיזוק בהצהרות שנמסרו הן על ידי [מזכיר המדינה האמריקאי, מרקו רוביו](#), והן על ידי [יושב ראש בית הנבחרים האמריקאי, מייק ג'ונסון](#). שניהם אמרו כי ישראל החליטה לתקוף את איראן, מהלך שעלול היה לסכן חיילים אמריקאים, ולכן החליטה ארצות הברית לפעול כדי להגן עליהם. מזכיר המדינה רוביו [חזר בו מהצהרה](#) זו יום לאחר מכן, אך המסר שהעביר כבר קנה אחיזה במעגלים נרחבים בציבוריות האמריקאית.

לישראל, ככל הנראה, הייתה השפעה ניכרת על העמדה האמריקאית כלפי איראן, כמו גם על ההחלטה לצאת למערכה נגדה, אבל ברור שאין בכוחה לכפות את דעתה על הממשל - בוודאי אשר להחלטה לצאת למלחמה. במערכת היחסים בין שתי המדינות, לארצות הברית ישנה כמובן השפעה רבה יותר על ישראל מאשר להיפך. ואולם, ההיגיון הזה לא הפריע להתפתחותן של תיאוריות קונספירציה שלפיהן לישראל וליהודים בכלל לא רק השפעה, אלא שליטה בממשל האמריקאי.

התיאוריה הקשורה באופן ההדוק ביותר למלחמה באיראן היא קונספירציה רחבה יותר, המכונה [ZOG - ממשלות בכיבוש ציוני \(Zionist Occupied Governments\)](#). לפיה, ממשלות המערב נותנות עדיפות לאינטרסים ישראלים בקבלת ההחלטות שלהן, על חשבון האינטרסים של אזרחיהן שלהן - מה שהופך אותן ל"כבושות" דה-פקטו על ידי "הציונים". המונח "ציונים" מחליף למילה "יהודים", מכיוון שחברתית לא מקובל להאשים יהודים ישירות. תיאוריה זו הופצה באופן הבולט ביותר, גם אם לא הוזכרה בשמה, [בראיון](#) שנערך לאחרונה על ידי איש התקשורת השמין טאקר קרלסון עם שגריר ארצות הברית בישראל, מייק האקבי, ובמהלכו אמר קרלסון מפורשות שארצות הברית מתעדת את האינטרסים של ישראל על פני אלה של אזרחיה. [בפרק](#) מאוחר יותר של הפודקאסט של קרלסון, שהוקלט לאחר פרוץ המלחמה, הוא אף השתעשע בתיאוריה שארצות הברית יצאה למבצע על מנת לסייע לישראל להחריב את כיפת הסלע ולבנות במקומה את בית המקדש השלישי, תוך הסתמכות על סרטונים של חיילים ישראלים זוטרים ורבנים לא ידועים שהופצו ברשתות החברתיות. קרלסון אינה דמות שוליים בציבוריות האמריקאית, שהרי הפודקאסט שלו [מדורג](#) בעקביות כאחד הזוכים לאחוזי ההאזנה הגבוהים ביותר בארצות הברית, ובו השתתפו אישים בכירים וביניהם סגן נשיא ארצות הברית וסנאטורים. יתרה מכך, הנשיא טראמפ אף מצא לנכון לארח את קרלסון [לפגישה](#) אישית בבית הלבן מספר ימים לפני המתקפה על איראן, ומצד שני, גם [לגנות](#) אותו לאחריה בשל התנגדותו הנחרצת של האחרון למתקפה ובשל אמירותיו הקיצוניות.

תיאוריית קונספירציה זו לא הייתה היחידה שצפה בעקבות המבצע הנוכחי באיראן, אם כי היא הנפוצה ביותר. אחד המרואיינים של קרלסון, מוביל דעת הקהל ברשתות החברתיות שהביע אהדה ותמיכה ברעיונות ובאישים נאציים, ניק פואנטס, [הפיץ](#) את הטענה כי ישראל העצימה באופן מלאכותי את מספר הנפגעים במחאות נגד המשטר באיראן וכך ליבתה תשומת לב תקשורתית לנושא. לדבריו, נתונים אלה, [שצוטטו](#) מאוחר יותר על ידי הנשיא טראמפ, נועדו לגרור את ארצות הברית למלחמה. אישיות תקשורתית נוספת הידועה בהפצת תיאוריות קונספירציה לא מבוססות, קנדס אוונס, שתכנים שהיא מעבירה מופצים לעיתים קרובות על ידי כלי תקשורת ממלכתיים באיראן, הרחיקה לכת [וטענה](#) כי הדיווחים הם חלק מקמפיין לוחמה פסיכולוגית יהודי, שמטרתו להכשיר "גזל קרקעות" ישראלי נוסף. האותנטיות של המחאות עצמן הוטלה בספק על ידי כלי תקשורת ומנהיגים איראנים רשמיים, [שטענו](#) כי המוסד עומד מאחוריהן. האשמות אלו, המעניקות "לגיטימציה" לטבח במפגינים, הועצמו מאוחר יותר על ידי חשבונות מדיה חברתית מהימין הקיצוני האמריקאי ועל ידי חשבונות המקושרים לרוסיה.

התאוריות מצאו חיזוק ממסדי [בהתפטרות](#) של ג'ו קנת, ראש המרכז ללוחמה בטרור האמריקאי, במחאה על המערכה באיראן. התפטרות זו, שדומות לה היו במסגרת השיח הלגיטימי בעד ונגד מעורבות אמריקאית במזרח התיכון, מיוחדת בשל הטענות ששטח קנת במכתב ההתפטרות שלו. במכתב, קנת אף האשים את ישראל בגרירת ארצות הברית למלחמה בעיראק, ואפילו במותה של אשתו במלחמת האזרחים בסוריה בפיגוע של טרוריסטים מקומיים. כצפוי, כיממה לאחר ההתפטרות כבר [התראוין](#) קנת בפודקאסט הפופולרי של טאקר קרלסון. הטענות אמנם הפתיעו צופים רבים, בעוד שטרם ההתפטרות [הואשם](#) קנת בקשרים עם גורמי ימין-קיצוני אמריקאי. היבט מפתיע יותר של פרשה זו הוא התמיכה [שקיבל](#) קנת מאיש השמאל-הקיצוני האמריקאי, הסנאטור ברני סנדרס. כלומר, במופע מפורש של "תאוריית הפרסה", שני הקצוות - הימני והשמאלי - התלכדו סביב הנרטיב של ישראל כאשמה במלחמה באיראן, תוך התעלמות כמעט מוחלטת מהפערים האידיאולוגיים התהומיים ביניהם בנושאים אחרים.

מהצד השמאלי של המפה הפוליטית הגיעו תאוריות קונספירציה נוספות, שאחת המשמעותיות ביניהן היא זו הקושרת את פרשת הפדופיל ג'פרי אפשטיין למבצע הנוכחי באיראן, המכונה על ידי תומכיה "מבצע זעם אפשטיין" - פרפרזה לשם האמריקאי למבצע - "זעם אפי". הם [טוענים](#) שהמבצע תוכנן כדי להסיט את הקשב הציבורי ממסמכי אפשטיין המתפרסמים בארצות הברית. תאוריה זו [קושרת](#) את ישראל בפרשת אפשטיין בדרכים רבות, מהסתמכות על יהדותו של אפשטיין ועד הטענה שהמוסד הוא זה שהפעיל אותו על מנת להשיג מידע רגיש על שועי עולם. מעניין שלצד תאוריית אפשטיין, גורמים בשמאל מפיצים את תאוריית ה-ZOG, גם אם הם אינם קוראים לה בשמה. הם אף מגדילים לעשות [וטוענים](#) שישראל היא האויב המשותף של כל מדינות ואזרחי העולם ושהיא בסיס האימפריאליזם העולמי - טענות שמזכירות ימים עברו בהם היהודים הואשמו בכל חטאי העולם, מגלובליזציה, דרך קומוניזם ועד אימפריאליזם.

רוב התיאוריות הללו נותרו בשולי החוגים של הימין הקיצוני והשמאל הקיצוני, אך הן בנויות וניזונות, כמו טענות אנטישמיות אחרות לאורך ההיסטוריה, משני מקורות מרכזיים - גרעין של אמת ושיח ציבורי ער. על מנת למשוך תשומת לב, נחוצים שני מקורות אלה. אם כך, גם במקרה המלחמה באיראן, מנצלים קיצוניים את האמת, שהיא האינטרס הישראלי בהצטרפות אמריקאית למערכה ואת ההתמודדות עם האתגרים שמציבה איראן כאינטרס המשותף לישראל ולארצות הברית כאחת, וגם את הוויכוח הציבורי הער בארצות הברית בנושא המערכה, כדי למתוח את גבולות הביקורת ולקשרן לתיאוריות אנטישמיות שבהן הם מאמינים ואותן הם מבקשים להפיץ.

כבר כיום ברור שלישאל יש שלושה יעדי התמודדות מרכזיים בהקשר זה: הוצאת השיח האנטישמי אל מחוץ לתחומי השיח הציבורי הלגיטימי; חיזוק המסרים על נכסיות ישראל והתרומה של השותפות בין המדינות לביטחונה הלאומי של ארצות הברית; והפרכת הביקורת על מה שמוצג בגרירת ארצות הברית למערכה בניגוד לאינטרס שלה.

בהתייחס ליעד הראשון, אין סיבה להניח שמפיצי האנטישמיות ומחולליה יחדלו ממאמצייהם לנרמל אותה. המתח העיקרי, בעיקר בחברות דמוקרטיות דוגמת ארצות הברית וישראל, הוא בעוצמת הכלים המופעלים נגד שיח שנאה בכלל ואנטישמיות בפרט והשפעתם האפשרית המזיקה על חופש הביטוי. אם ינסו מדינת ישראל, נציגיה ותומכיה להשתמש באמצעים משפטיים לדכא את השיח הביקורתי הלגיטימי בטיעון כי מדובר בשיח אנטישמי, תיתפס ישראל באופן שלילי אף יותר. יתרה מכך, ניסיונות להכחיש מכל וכל את האינטרס הישראלי שבפעולה אמריקאית נתפסים כבלתי אמינים. לכן, על ישראל להדגיש שנכון שהחלטה האמריקאית ביחס למבצע אכן תואמת את האינטרס הישראלי המובהק להסרת האיום הגרעיני והבליסטי מצד איראן אך שזהו אכן אינטרס משותף ולא רק אינטרס ישראלי. לצד זאת, אל לה לישראל להתעלם מנרמול שיח אנטישמי במרחב הציבורי, כפי שקורה כעת. על אף שאין לישראל השפעה ישירה רבה על השיח הציבורי האמריקאי יש בידיה נכס מרכזי - מערכות היחסים שלה עם המיינסטרים וההנהגות של שתי המפלגות. על כן, גם אם לא תיפתר הבעיה או תמוגר, על ישראל לפעול מול ולצד גורמים מתונים בשתי המפלגות על מנת שיגלו נחישות נגד השיח האנטישמי ויוקיעו אישי ציבור ומשפיענים המפיצים אנטישמיות. מהלך שכזה ידרוש מישראל להגביל את שימושה בהאשמת האנטישמיות למקרים אנטישמיים מובהקים גרידא, על מנת שפעולה זו תילקח ברצינות הראויה.

לצד זאת, ובהתייחס ליעד השני, על ישראל לתת את הדעת גם על הזליגה מן המיינסטרים המתון אל עבר הקצוות הקיצוניים. עליה לנהל שיח שלא יהיה וייתפס לעומתי ומתריס עם הזרם המרכזי המתון בשתי המפלגות ולהדגיש את נכסיותה עבור ארצות הברית. זאת, כדי לנסות ולעצור את הזליגה לשוליים. הדגשת הנכסיות יכולה להיעזר, בין השאר, בקמפיין יחסי ציבור ודיפלומטיה ציבורית שיתמקד בשותפות האינטרסים של שתי המדינות במזרח התיכון ובתרומת שיתוף הפעולה ביניהן לארצות הברית, אך ראשית כל - בעצמאות קבלת ההחלטות האמריקאית.

על הקמפיין להדגיש את העובדה שארצות הברית מובילה את המערכה נגד איראן בהתאם לאינטרסים שלה. ישראל, כבעלת ברית ושותפה נאמנה, מסייעת לארצות הברית במימוש המטרות שהממשל הציב. הקמפיין צריך להדגיש את ייחודיות השותפות האסטרטגית בין המדינות ואת חשיבות התיאום האופרטיבי ביניהן להצלחת המערכה. יתרה מכך, יש להדגיש את אי ההיגיון במחשבה שביכולתה של מדינה בסדר הגודל של ישראל, גם אם בעלת ברית חשובה, לכפות על הממשל האמריקאי מהלך שאינו מעוניין בו. קמפיין זה גם יכול לנצל את הצהרתו של הנשיא טראמפ, [שאמר](#) כי איראן מפתחת טילים המסוגלים להגיע לאדמת ארצות הברית. יתרה מזאת, מכיוון שצה"ל וחיל האוויר משתמשים בנשק ובמטוסי קרב אמריקאיים, מבצע כזה וכך גם מבצעים בעתיד, עשויים לשמש הוכחה מבצעית (combat prove) ליעילותו ועליונותו המבצעית של הציוד האמריקאי.

בהתאמה ליעד השלישי, ובייחוד לאור הקשר הנחלש עם מנהיגים וציבורים דמוקרטיים, חשוב שמדינת ישראל תתמודד עם טענות שלפיהן היא פעלה לטרפד את המשא ומתן בין ארצות הברית לאיראן. על ישראל להבליט את הסרבנות האיראנית המתמשכת להתפרק מיכולותיה הגרעיניות והבליסטיות ולחדול מייצוא הטרור, המאיימים על ביטחון האזור והעולם, ולהדגיש כי מהלכי ההתעצמות האיראניים ואי-ההצלחה לעצור את האיום בהסכם, לא הותירו אפשרות אלא לפתוח במבצע. לצד זאת, יש להבהיר מעל לכל ספק שהיעד הרצוי עבור ישראל בסיום המערכה אינו הגמוניה ישראלית אזורית או המשך העימות, אלא מציאות חדשה שתאפשר גיבוש הסדרי ביטחון וחיזוק שיתופי פעולה אזוריים.

לבסוף, יש לבחון לא רק את האתגרים שמציבה מערכה זו בתחומי האנטישמיות והמעמד המידרדר של ישראל בארצות הברית, אלא גם את ההזדמנויות הגלומות בה. בניגוד לקצוות הקיצוניים בשתי המפלגות, הממשל האמריקאי תופס את ישראל כנכס. שר המלחמה (לשעבר שר ההגנה) האמריקאי, פיט הגסט' שב [ושיבח](#) את ישראל כבעלת ברית נאמנה

ומוכשרת, המסייעת לארצות הברית בהשגת מטרותיה. שיתוף פעולה זה מתבטא בין היתר בתיאום אופרטיבי בין הצבאות ומערכות הביטחון של שתי המדינות, באופן שיש שיתארו אותו כחסר תקדים. כל אלה יכולים להוביל לשיפור היחסים ולביצור המעמד המיוחד לו זוכה ישראל במערכת הפוליטית האמריקאית, בניגוד למגמה הכללית של היחלשות מעמדה. גם בנושא האנטישמיות העת הזו עשויה להציג הזדמנות: את הבוטות והתפוצה הנרחבת של הטיעונים האנטישמיים שנשמעים ביתר שאת בשבועות האחרונים יש למנף לשיח כן על אודות הסכנה הגלומה בהם והדרכים שבהן ארצות הברית וישראל יכולות לפעול יחד להתמודדות עימם.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט.